

Huvudman

Stiftelsen Mikaeliskolan i Nyköping
Organisationsnummer 819001-0572
kontoret@mikaeliskolan.se

Ärendet

Tillsyn av Mikaeliskolan i Nyköpings kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stiftelsen Mikaeliskolan i Nyköping att senast **den 17 oktober 2022** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande områdena undervisning utifrån läroplanen, garanterad undervisningstid, tidiga stödinsatser, trygghet, kränkande behandling, särskilt stöd, individuella utvecklingsplaner, tillgång till elevhälsa samt studiehandledning på modersmålet. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om huvudmannen inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Stiftelsen Mikaeliskolan i Nyköping ska vidta följande åtgärder

Undervisning utifrån läroplanen

1. Se till att eleverna i lågstadiet ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik genom att undervisningen behandlar kunskap om och användning av digitala verktyg utifrån läroplanen och de aktuella ämnenas kurs-

planer (förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet [SKOLFS 2010:37] med bilaga [Lgr11], 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.2 Kunskaper, 5.1 Bild, 5.5 Matematik, 5.9 Biologi, 5.10 Fysik, 5.11 Kemi, 5.12 Geografi, 5.13 Historia, 5.14 Religionskunskap, 5.15 Samhällskunskap, 5.18 Svenska, 5.19 Svenska som andraspråk och 5.21 Teknik).

Garanterad undervisningstid

2. Se till att varje elev får sin garanterade undervisningstid, vilket innebär en total undervisningstid på minst 6 890 timmar i grundskolan. Undervisningstiden ska fördelas mellan årskurserna utifrån den stadiindelade timplanen (10 kap. 5 § skollagen; 9 kap. 4 § och bilaga 1 till skolförordningen [2011:185]).

Tidiga stödinsatser

3. Se till att om det efter en särskild bedömning, efter nationella kartläggningsmaterialet i förskoleklassen, nationella bedömningsstödet i årskurs 1 eller nationella proven i årskurs 3, befaras att en elev inte kommer att nå kunskapskraven skyndsamt planera för extra anpassningar eller göra en anmälan till rektorn för utredning av behov av särskilt stöd (3 kap. 4 § skollagen).

Trygghet

4. Se till att rektorn, skolpersonal och elever i samverkan utformar drakleken vid skolan på ett sådant sätt att leken inte medför otrygghet (5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande och 2.8 Rektorns ansvar).
5. Se till att rektorn, genom att inhämta uppgifter från skolpersonal och elever, följer upp och utvärderar arbetet med att skapa trygghet i samband med genomförandet av drakleken (2 kap. 9 och 10 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).
6. Se till att rektorn beslutar om ordningsregler för skolan. Ordningsreglerna ska utarbetas under medverkan av eleverna (5 kap. 5 § skollagen).

Kränkande behandling

7. Se till informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav om att personal som får kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn (2 kap. 34 §, 6 kap. 5 och 10 §§ skollagen).
8. Se till att det vid skolan, under medverkan av personal och elever, genomförs en kartläggning av de särskilda förhållanden som råder i den egna verksamheten i syfte att identifiera risker för kränkande behandling (6 kap. 6–8 §§ skollagen).

9. Se till att det vid skolan, under medverkan av personal och elever, upprättas en plan mot kränkande behandling som innehåller konkreta åtgärder som ska genomföras under året för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Åtgärderna ska bygga på den kartläggning som gjorts så att de utgår från skolans behov. Planen ska även innehålla information om hur insatserna ska följas upp och utvärderas (6 kap. 6-8 §§ skollagen; 2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling).

Särskilt stöd

10. Se till att vid minst ett tillfälle före **den 16 maj 2022** informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav kring när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats (2 kap. 34 § och 3 kap. 7 § skollagen).
11. Se till att för varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn ska rektorn starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden **10 januari 2022 – 23 september 2022** och vilket datum en utredning har startats för respektive elev (3 kap. 7 § skollagen).
12. Se till att för varje sådan utredning om särskilt stöd som avslutas före **den 23 september 2022**, ska rektorn fatta beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller besluta att inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera hur många sådana beslut som fattats avseende perioden **10 januari 2022 – 7 oktober 2022** (3 kap. 9 § skollagen).
13. Se till att samtliga elever, för vilka åtgärdsprogram utarbetats, ges särskilt stöd i den omfattning och i de ämnen som utredningen visat att de behöver för att ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 7 och 10 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Individuella utvecklingsplaner

14. Se till att det för eleverna i årskurs 1-5 ges omdömen om deras kunskapsutveckling i en skriftlig individuell utvecklingsplan. Planen ska även innehålla en sammanfattning av de insatser som behövs för att respektive elev ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen (10 kap. 13 § skollagen).

Tillgång till elevhälsa

15. Se till att det för eleverna finns tillgång till kurator i skolans elevhälsa (2 kap. 25 § skollagen).

Studiehandledning på modersmålet

16. Se till att kartlägga vilka elever som har ett annat modersmål än svenska och vilka av dessa som är i behov av studiehandledning på modersmålet samt att eleverna i behov av studiehandledning på modersmålet får sådant stöd (5 kap. 4 § skolförordningen).

Område utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser att undervisningen bedrivs utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Om ärendet

Skolinspektionen har inom ramen för en tematisk tillsyn av utbildningen på waldorfskolor inlett en tillsyn av Mikaeliskolan i Nyköpings kommun. Tillsynen omfattar skolformerna förskoleklass och grundskola.

I den tematiska tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Mikaeliskolan följer gällande bestämmelser om undervisning utifrån läroplanen, garanterad undervisningstid, tidiga stödinsatser, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, trygghet och kränkande behandling. Skolinspektionen har vidare kontrollerat om verksamheten vid Mikaeliskolan följer gällande bestämmelser om särskilt stöd, individuella utvecklingsplaner, tillgång till elevhälsa samt studiehandledning på modersmålet.

Den del av tillsynen som berör ägar- och ledningsprövning och huvudmannens ansvarstagande för verksamheten omhändertas inom pågående ärende med diarienummer 2021:8223.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan, rektorn, skolchef och huvudman samt rast- och lektionsobservationer den 23 och 30 november samt den 1, 14 och 15 december 2021. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat systematiskt kvalitetsarbete, plan mot kränkande behandling, timplan, elevscheman, läsårsbrev, individuella utvecklingsplaner, pedagogiska utredningar, åtgärdsprogram, sammanställningar efter genomförda kartläggningsmaterial i förskoleklassen, bedömningsstöd i årskurs 1 samt nationella prov i årskurs 3, ordningsregler samt regler för drakleken. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen). Huvudmannen

ska vidare se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för ges möjligheter till kompetensutveckling och att all personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen). En skolenhets rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas (2 kap 9 § skollagen). Rektorn beslutar även om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap 10 § skollagen). Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga bedömningar och åtgärder.

Föreläggande

Undervisning utifrån läroplanen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, rektorn och eleverna framgår att digitala verktyg inte används i undervisningen för årskurserna 1-3. Anledningarna till att digitala verktyg inte används varierar bland lärarna. Skälen som framförs är att elever använder digitala verktyg i tillräcklig omfattning utanför skoltid, att det är viktigt att elever får lära sig att skriva och räkna på annat sätt först och att forskning visat att elever får svårare att lära sig skriva och räkna om de börjar skriva på datorn. Rektorn uppger under intervju att det finns tillgång till digitala verktyg, men att det finns ett motstånd mot att använda digitala verktyg bland lärarna. Vidare uppger rektorn att det inte görs någon uppföljning av om de digitala verktygen används i undervisningen.

Rättslig reglering

Av läroplanen framgår att skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. De ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information. (Lgr11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag). Vidare framgår av läroplanen att läraren ska organisera arbetet så att eleven får använda digitala verktyg på ett sätt som främjar kunskapsutveckling (Lgr11, 2.2 Kunskaper).

Av kursplanerna i flera ämnen framgår hur elever ska få kunskap om och använda digitala verktyg i årskurserna 1-3 (Lgr 11, 5.1 Bild, 5.5 Matematik, 5.9 Biologi, 5.10 Fysik, 5.11 Kemi, 5.12 Geografi, 5.13 Historia, 5.14 Religionskunskap, 5.15 Samhällskunskap, 5.18 Svenska, 5.19 Svenska som andraspråk och 5.21 Teknik).

Av kursplanerna i ämnena bild, samhällskunskap och svenska framgår exempelvis följande.

I ämnet bild ska eleverna genom undervisningen ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att skapa bilder med digitala och hantverksmässiga tekniker och verktyg samt med olika material. Av det centrala innehållet för årskurserna 1-3 framgår bland annat att undervisningen ska behandla fotografering och överföring av bilder med hjälp av datorprogram (Lgr11, 5.1 Bild).

I ämnet samhällskunskap framgår att undervisningen ska ge eleverna möjlighet att förstå digitaliseringens betydelse för samhällsutvecklingen och för den personliga integriteten. Av det centrala innehållet för årskurserna 1-3 framgår bland annat att undervisningen ska behandla hur man kan värdera och bearbeta källor och information, såväl med som utan digitala verktyg (Lgr11, 5.15 Samhällskunskap).

I ämnet svenska framgår att eleverna ska ges möjligheter att kommunicera i digitala miljöer med interaktiva och föränderliga texter. Av det centrala innehållet för årskurserna 1-3 framgår bland annat att undervisningen ska behandla handstil och att skriva med digitala verktyg samt informationssökning i böcker, tidskrifter och på webbplatser för barn samt via sökmotorer på internet (Lgr11, 5.18 Svenska).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan brister i undervisningen utifrån läroplanen. Tillsynen visar att digitala verktyg inte används i undervisningen i årskurserna 1-3. Att digitala verktyg inte används på lågstadiet, får till följd att undervisningen inte behandlar kunskap om och användning av digitala verktyg utifrån läroplanen och de aktuella ämnens kursplaner.

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av scheman från rektorn och huvudmannen. Skolinspektionen har då fått olika varianter av scheman där utlägg av undervisningstid skiljer sig åt. Av ett schema i en årskurs framgår inte vad undervisningen består av utan det står enbart "lektion?" på schemat. Av vissa scheman framgår att eleverna har morgonperiod men inte vilket eller vilka ämnen som då behandlas. Av lektionsobservationer och läsårsbrev framgår vidare att en omfattande del av morgonperioden går åt till annat än ämnesinnehåll såsom flöjtspel och rörelseövningar. Under sex av Skolinspektionens tolv lektionsobservationer framgår också att schematiska inte följs då lektioner inte startar och slutar på utsatt tid.

Av en lärarintervju framgår det att lärarna arbetar enskilt med utlägg av timmar. Under 2021 arbetades en ny timplan fram, men enligt lärarna har det ännu inte skett någon förändring i schemana utifrån denna timplan. I synpunkter på Skolinspektionens protokoll har huvudmannen sedan uppgett att eleverna får sin garanterade undervisningstid och att det finns en timplan som är utgångspunkt för nuvarande scheman.

Av intervju med rektorn, skolchef och lärare framgår att det inte har skett någon uppföljning av huruvida eleverna får sin garanterade undervisningstid.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. Vidare framgår att regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan) (10 kap. 5 § skollagen).

Av timplanen för grundskolan framgår hur undervisningstiden i ämnena ska fördelas på låg-, mellan- och högstadiet. Huvudmannen ska efter förslag av rektorn besluta om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna (9 kap. 3 och 4 §§ och bilaga 1 skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen och rektorn inte säkerställt att eleverna får sin garanterade undervisningstid. I synpunkter på Skolinspektionens protokoll har huvudmannen visserligen uppgett att eleverna får sin garanterade undervisningstid och att det finns en timplan som är utgångspunkt för nuvarande scheman. Detta bedömer inte Skolinspektionen som sannolikt, då både rektorn, skolchef och lärare i intervju uppger att det inte har skett någon uppföljning av huruvida eleverna får sin garanterade undervisningstid. Ytterligare omständigheter som gör det sannolikt att eleverna inte får sin garanterade undervisningstid, är att olika scheman förekommer, att lärarna uppger att de enskilt lägger ut elevernas undervisningstimmar, att det finns lektioner där det är oklart vilket ämne som behandlas och att start- och sluttiderna vid flera observerade lektioner avvek från tiderna på schemat.

Tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens genomgång av sammanställningarna efter nationella kartläggningsmaterialet i förskoleklassen, nationella bedömningsstödet i årskurs 1 och de nationella proven i årskurs 3 framgår att en omfattande andel av eleverna visar indikationer på att inte nå kommande kunskapskrav i årskurs 1 och 3. Av intervjuer med rektorn, elevhälsa och en lärargrupp framgår att behov av särskilt stöd inte alltid anmäls, utreds och ges utifrån resultaten av kartläggningsmaterial, bedömningsstöd och nationella prov, trots att elever visar en indikation på att de inte kommer att nå kunskapskraven. Vidare framgår av de aktuella intervjuerna att en bidragande orsak till att lärarna avvaktar med att anmäla, utreda och ge stöd är att eleverna utifrån sin ålder inte anses vara mogna. Exempelvis uppger en lärare att det kan vara en mognadsfråga om eleverna inte klarar de olika delarna i bedömningsstödet. Som lärare kan man då avvakta med anmälan och utredning av särskilt stöd för att först se hur eleverna utvecklas och om de mognar.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen och lågstadiet, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial, ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov finns en indikation på att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav i svenska, svenska som andraspråk och matematik som ska uppnås för årskurs 1 eller 3 (3 kap. 4 § skollagen).

Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppnå de kunskapskrav som anges där ska det skyndsamt planeras för extra anpassningar

eller göras en anmälan till rektorn om utredning om behov av särskilt stöd (3 kap. 4 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med garantin för tidiga stödinsatser. Av utredningen framgår inte annat än att skolan genomför det nationella kartläggningsmaterialet, nationella bedömningsstödet och nationella proven. Vidare framgår inte heller annat än att skolan genomför särskilda bedömningar utifrån resultaten. Skolan brister dock i att, efter en sådan bedömning, anmäla och utreda behov av särskilt stöd, av elever som befaras inte nå kunskapskraven. Därmed finns en risk för att tidiga stödinsatser inte sätts in för de elever som kan vara i behov av särskilt stöd.

Trygghet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Drakleken

Av utredningen framgår att skolan årligen anordnar aktiviteten drakleken. I korthet går leken ut på att eleverna ska leta efter en skatt och att eleverna i årskurs 9 är drakar som vaktar skatten. Under leken klär exempelvis eleverna i årskurs 9 ut sig och jagar övriga elever i syfte att fånga elever från andra årskurser. Av samtliga elevintervjuer framgår att det finns yngre elever som upplever drakleken som otrygg. Eleverna uppger att det är frivilligt att delta men att det finns elever som deltar fast de egentligen inte vill. Av skolans regler för drakleken framgår att en årskurs i högstadiet bland annat har i uppdrag att trösta de som behöver.

Av intervjuer med rektorn, elevhälsan och huvudmannen framgår att det inte har skett någon uppföljning av elevernas upplevelse av trygghet i anslutning till drakleken under de senaste åren.

Ordningsregler

Skolinspektionen har under tillsynen tagit del av skilda ordningsregler för skolan. Rektorn har lämnat in dokumentet Mikaeliskolans värdegrund och ordningsregler. Huvudmannen uppger i sina synpunkter på Skolinspektionens protokoll att dessa regler inte gäller på skolan och att rektorn inte har gått igenom dem med personalen. Av elevintervjuer framgår att eleverna inte känner till reglerna i fråga och att de inte heller har medverkat till att ta fram dem. Inte heller lärare känner under intervju igen dokumentet. Under tillsynsbesöket fick Skolinspektionen vidare ta del av ett annat dokument kallat Regler för Mikaeliskolan av en lärare. Dokumentet är daterat den 28 januari 2019. Enligt huvudmannen är det dessa regler som utgör skolans ordningsregler. Rektorn uppger dock i intervju att det saknas gemensamma ordningsregler som eleverna har medverkat i att ta fram. Det finns enligt rektorn inte någon samsyn kring ordningsreglerna på skolan.

Rättslig reglering

Drakleken

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet (5 kap. 3 § skollagen).

Av läroplanen framgår att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande (Lgr 11, 2.2 Kunskaper). Skolans mål är att varje elev genom egen ansträngning och delaktighet, utifrån sina förutsättningar, tar ansvar för sitt lärande och för att bidra till en god arbetsmiljö. Alla som arbetar i skolan ska främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön (Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande). Rektorn har ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet (Lgr 11, avsnitt 2.8 Rektorn ansvar).

Ordningsregler

Enligt skollagen ska ordningsregler finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Rektorn beslutar om ordningsregler (5 kap 5 § skollagen).

Av förarbetena framgår att en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en trygg och stimulerande lärandemiljö. En viktig grund för att åstadkomma trygghet och studiero i skolan är en aktiv dialog mellan elever, mellan elever och lärare eller annan personal och även elevens vårdnadshavare om de gemensamma värden som ska gälla. Eleverna ska beredas möjlighet att delta i utformningen av lärandemiljön, till exempel genom att medverka i utarbetandet av ordningsregler (prop. 2009/10:165 s.319).

Skolinspektionens bedömning

Drakleken

Skolinspektionen bedömer att aktiviteten drakleken på Mikaeliskolan inte utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet. Av tillsynen framgår att det finns elever som upplever otrygghet i samband med lekens genomförande. Skolinspektionen bedömer också att rektorn inte i tillräcklig utsträckning följer upp och säkerställer att eleverna upplever trygghet under drakleken.

Ordningsregler

Skolinspektionen bedömer vidare att det saknas ordningsregler som är beslutade av rektorn och som eleverna har medverkat i att utarbeta. De ordningsregler som gäller på skolan, enligt huvudmannens synpunkter på Skolinspektionens protokoll, är inaktuella och inte beslutade av rektorn. Ordningsreglerna har inte heller tagits fram under medverkan av elever. Avsaknaden av gemensamma ordningsregler bidrar till en otydlighet för eleverna gällande vilka regler som gäller. Sammantaget innebär detta att det finns en risk för att eleverna inte kan tillgodogöra sig undervisningen och därmed påverkas deras möjligheter att nå målen för utbildningen.

Kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmälan om kränkande behandling

Lärarna uppger under intervju att de inte alltid anmäler kränkande behandling och om de anmäler beror på om kränkningen är grov eller inte. Av en lärarintervju framgår vidare att de inte känner till rutinerna för anmälan av kränkande behandling. Det framgår även av intervjuer med rektorn och elevhälsan att personalen inte alltid anmäler kränkningar. Detta då rektorn och elevhälsan får kännedom om kränkningar som inte anmälts via föräldrar efter att eleverna berättat om kränkningar hemma.

Målinriktat arbete mot kränkande behandling

Skolan saknar en aktuell plan mot kränkande behandling. Det dokument Skolinspektionen tagit del av, efter begäran om att få del av skolans plan mot kränkande behandling, består enbart av skolans rutiner för hur personal ska agera när de får kännedom om att en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling. Av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsan framgår att anmälda kränkningar inte heller har följts upp i syfte att hitta mönster och att utifrån behov planera och genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra att kränkningar sker. Av intervjuer med elever framgår att de inte sett skolans plan mot kränkande behandling eller medverkat till att ta fram den.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i skollagens kapitel om åtgärder mot kränkande behandling, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget (6 kap. 5 § skollagen).

Anmälan om kränkande behandling

Av skollagen följer att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Målinriktat arbete mot kränkande behandling

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska även se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Vidare framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande

behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 6-8 §§ skollagen).

Planen mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad (2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling).

Av förarbetena framgår bland annat följande om plan mot kränkande behandling. Huvudmannen för verksamheten, eller den huvudmannen bestämmer, bör regelbundet se över planen, så att den är anpassad efter de särskilda förhållanden som råder i den egna verksamheten. Vidare anges att det allmänt kan sägas att planen dels ska ta sikte på ingripanden i akuta situationer, dels avse både förebyggande och uppföljande verksamhet. Den ska innehålla rutiner för hur personalen i verksamheten ska agera, ansvarsfördelning samt hur händelser och åtgärder ska dokumenteras med mera (prop. 2005/06:38, s. 139).

Skolinspektionens bedömning

Anmälan om kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att personalen inte alltid anmäler till rektorn om de får kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling. Tillsynen visar att det finns personal som inte känner till rutinerna för anmälan av kränkande behandling och att om en anmälan görs är beroende på hur grov kränkningen är. Detta medför att alla kränkningar inte kommer till huvudmannens kännedom och att huvudmannen därmed inte kan ta sitt ansvar för att skyndsamt utreda och vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Målinriktat arbete mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer även att skolans målinriktade arbete mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav. Tillsynen visar att det saknas en aktuell plan mot kränkande behandling som bygger på en uppföljning av elevernas upplevelse av kränkningar på skolan. Till följd av att det inte finns någon sådan plan, saknas en redogörelse för hur föregående års åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling har genomförts. Vidare saknas en översikt av de åtgärder som fortsatt behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling samt en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, rektorn och elevhälsan framgår att det finns elever, vars stödbehov inte har anmälts till rektorn, trots att eleverna inte utvecklas i riktning mot kunskapskraven och att extra anpassningar har prövats. Vidare uppger lärare att det finns elever som har anmälts för utredning av behov av särskilt stöd under vårterminen 2021 men som vid tiden för Skolinspektionens besök vid slutet av höstterminen 2021 ännu inte har utretts för sådant stöd. Rektorn och elevhälsan bekräftar att det finns elever vars behov av särskilt stöd inte har utretts.

Av intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärare framgår att det finns elever som inte alltid får särskilt stöd i den omfattningen som de är i behov av då det saknas resurser. Vidare har Skolinspektionen i samband med tillsynen tagit del av ett antal pedagogiska utredningar och åtgärdsprogram. Av flera utredningar framgår att det finns elever som är i behov av särskilt stöd i flera ämnen, men elevernas åtgärdsprogram visar sedan att särskilt stöd endast ges i ett urval av ämnena i fråga. Av intervju med elevhälsan framgår att eleverna i huvudsak ges särskilt stöd i ämnena svenska, matematik och engelska och att det därför finns elever som inte får särskilt stöd i alla ämnen som de är i behov av.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen).

Av skollagen framgår vidare att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoseas framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn om rektorn inte överlåtit sin beslutanderätt till någon annan (3 kap. 9 § skollagen).

Av skollagen framgår att för en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 10 § skollagen). Vidare framgår av läroplanen att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete när det gäller att anmäla och skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd. Tillsynen visar att det finns elever som inte har anmälts och utretts för behov av särskilt stöd trots att ett sådant behov befaras föreligga. Om en elevs behov inte utreds alls eller inte utreds skyndsamt, riskerar eleven att helt eller i vart fall under en viss tid bli utan det särskilda stödet som eleven har rätt till. Utan en utredning är det också svårt för lärare och rektorn att veta att eventuella insatser som sätts in motsvarar elevens behov.

Skolinspektionen bedömer vidare att det finns brister i arbetet med att ge särskilt stöd efter elevernas behov. Tillsynen visar att det finns elever som inte får särskilt stöd i den omfattning och i samtliga ämnen som utredningarna visat att eleverna är i behov av. Bristerna i skolans arbete med särskilt stöd påverkar elevernas möjlighet att utvecklas i riktning mot kunskapskraven.

Individuella utvecklingsplaner

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i samband med tillsynen tagit del av individuella utvecklingsplaner för elever i samtliga årskurser. Av flera elevers individuella utvecklingsplaner framgår att det saknas omdömen. Då det i de granskade individuella utvecklingsplanerna i vissa årskurser helt saknas omdömen, framgår inte heller vilka insatser som eleverna behöver för att utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Av intervjuer med lärare och elevhälsan framgår att extra anpassningar inte alltid dokumenteras i de individuella utvecklingsplanerna. Elevhälsan uppger vidare att en konsekvens av att de extra anpassningarna inte dokumenteras leder till brister i informationsöverföringen mellan lärare och att elever inte får de extra anpassningar de är i behov av.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att i årskurs 1-5 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Vidare framgår att den individuella utvecklingsplanen även får innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare

vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen (10 kap. 13 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med individuella utvecklingsplaner. Av utredningen framgår att skolan har individuella utvecklingsplaner i alla årskurser. Det är förenligt med skollagen att ha individuella utvecklingsplaner i alla årskurser även om den bara ställer krav på sådana för elever i årskurserna 1-5. Tillsynen visar dock att de skriftliga individuella utvecklingsplanerna för elever i årskurserna 1-5 i betydande omfattning saknar omdömen och sammanfattande insatser.

Tillgång till elevhälsa

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med elevhälsan framgår att det saknas tillgång till kurator på skolan. Huvudmannen bekräftar detta i sina synpunkter på Skolinspektionens protokoll.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att det för eleverna i förskoleklassen och grundskolan ska finnas en elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För dessa insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator samt personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses (2 kap. 25 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolans elevhälsa saknar tillgång till kurator. Därmed finns en risk att elever i behov av psykosociala insatser inte ges det.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med två lärargrupper och elevhälsan framgår att det finns elever i behov av studiehandledning på modersmålet. Som exempel nämns arabiska, polska och somaliska. Enligt lärarna och elevhälsan görs inga utredningar av elevers behov av studiehandledning på modersmål och ingen elev på skolan ges studiehandledning på modersmålet. Rektorn bekräftar i intervju att skolan inte ger någon elev studiehandledning på modersmålet.

Rättslig reglering

Av skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning

och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehundledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl (5 kap. 4 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med studiehundledning på modersmålet. Tillsynen visar att det finns elever som är i behov av studiehundledning på modersmålet i exempelvis språken arabiska, polska och somaliska men att dessa elever inte ges sådant stöd. Studiehundledning på modersmålet är en rättighet för en elev som behöver det. För den enskilde eleven kan studiehundledning på modersmålet göra det möjligt för eleven att nå kunskapskraven som minst ska uppnås i ett eller flera ämnen även om eleven inte klarar att följa undervisningen på svenska. Att alla elever i behov av studiehundledning på modersmålet inte erbjuds studiehundledning innebär därmed att alla elever inte ges samma möjligheter att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Stiftelsen Mikaeliskolan i Nyköpings verksamhet vid Mikaeliskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller undervisning utifrån läroplanen, garanterad undervisningstid, tidiga stödinsatser, trygghet, kränkande behandling, särskilt stöd, individuella utvecklingsplaner, tillgång till elevhälsa samt studiehundledning på modersmålet. Det finns därför skäl att förelägga Stiftelsen Mikaeliskolan i Nyköping att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört ett antal intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt genomfört rast- och lektionsobservationer.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Stiftelsen Mikaeliskolan i Nyköping brutit mot bestämmelserna när det gäller vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Hanna Kindén.

Utredaren Alexander Aleryd har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredarna Ingela Åkerman Jansson och Ellinor Liljegren samt undervisningsrådet Joakim Öberg medverkat.